

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΔΕΙΚΤΗ ENV03: ΣΥΝΟΧΗ - ΑΠΟΚΟΠΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

ΟΡΙΣΜΟΣ - ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Ο δείκτης προσδιορίζει τα ενδεχόμενα προβλήματα αποκοπής επικοινωνίας οργανωμένων οικισμών (δηλαδή οικισμών με κάποιου είδους θεσμοθετημένα όρια) ή πυκνοδομημένων εκτός σχεδίου κατοικημένων περιοχών, εξαιτίας της λειτουργίας του άξονα. Η αποκοπή της επικοινωνίας των οικισμών έχει σημαντικές επιπτώσεις στην πολεοδομική τους οργάνωση, στην εύρυθμη λειτουργία τους και στην ασφάλεια των κατοίκων. Το οδικό δίκτυο αποτελεί τη βασικότερη αιτία αποκοπής της επικοινωνίας των οικισμών. Με τον σχεδιασμό των κλειστών αυτοκινητόδρομων επιδιώκεται, εκτός των άλλων, η παράκαμψη των οικισμών. Με τον δείκτη ελέγχεται ο βαθμός τυχόν αποκοπής, καθώς και συνοχής των οικιστικών ενοτήτων από τον σχεδιασμό του άξονα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ -ΕΚΤΙΜΗΣΗ

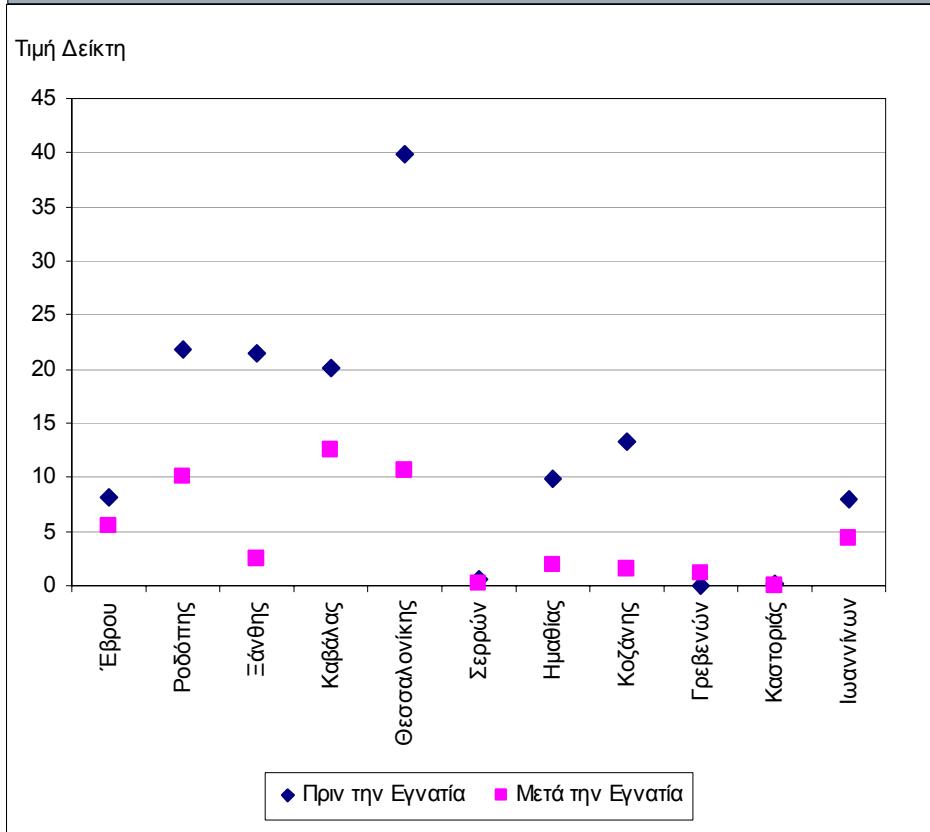
Το εθνικό οδικό δίκτυο σε πολλά σημεία του διέρχεται από οικισμούς ακόμα και από το κέντρο πόλεων με αποτέλεσμα την αποκοπή των οικισμών με επιπτώσεις την εύρυθμη λειτουργία τους και την ασφάλεια των κατοίκων. Για τη μελέτη της αποκοπής των οικισμών εξετάστηκαν οι οικισμοί σε απόσταση μέχρι 1 km από τον άξονα της παλαιάς διαδρομής Κήποι - Ηγουμενίτσα (εθνικό δίκτυο) και της Εγνατίας Οδού.

Για να εκτιμηθούν οι αλλαγές που επέρχονται με την κατασκευή της Εγνατίας Οδού υπολογίστηκε ο αριθμός οικιστικών ενοτήτων που προκύπτουν από την αποκοπή ορισμένων από τους παραπάνω οικισμούς λόγω της διέλευσης του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου. Πριν την κατασκευή της Εγνατίας Οδού οι οικισμοί που βρισκόταν σε απόσταση 1 km από το εθνικό δίκτυο του άξονα Κήποι-Ηγουμενίτσα διαμορφώνονταν σε 486 οικιστικές ενότητες με μέση έκταση 35,9 Ha και ένα μέσο εκτιμώμενο πληθυσμό 1.201 κατοίκους. Με την κατασκευή της Εγνατίας Οδού, ο αριθμός αυτών των οικιστικών ενοτήτων περιορίζεται σε 255, δηλαδή μειώνεται κατά 47,5%. Αυτό το ποσοστό μείωσης προκύπτει από την παράκαμψη όλων των οικισμών της διαδρομής Κήποι-Ηγουμενίτσα και την χρήση της Εγνατίας Οδού για την επικοινωνία των οικισμών, αντί του παλαιότερου οδικού δικτύου. Αναλόγως αυξάνεται η μέση έκταση και ο μέσος πληθυσμός αυτών των οικιστικών ενοτήτων.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΛΟΓΩ ΑΠΟΚΟΠΗΣ								
Νομός / Περιφέρεια / Τομέας	Πριν την Εγνατία				Μετά την ολοκλήρωση της Εγνατίας			
	Οικιστικές Ενότητες	Μέση έκταση (ha)	Μέσος Μόνιμος Πληθυσμός	Δείκτης	Οικιστικές Ενότητες	Μέση έκταση (ha)	Μέσος Μόνιμος Πληθυσμός	Δείκτης
Έβρου	30	72,6	1.958	8,1	18	98,9	3.006	5,5
Ροδόπης	45	27,9	1.353	21,8	19	53,9	2.881	10,2
Ήανθης	36	27,4	1.631	21,4	17	26,1	367	2,4
Καβάλας	51	35,4	1.401	20,2	34	57,1	2.107	12,5
Θεσσαλονίκης	94	50,1	2.124	39,9	31	112,0	3.830	10,6
Σερρών	10	14,2	80	0,6	5	28,5	159	0,3
Ημαθίας	33	54,4	1.613	9,8	24	49,7	376	1,8
Κοζάνης	67	36,7	730	13,3	26	38,7	230	1,5
Γρεβενών	-	-	-	-	5	118,1	2.555	1,1
Καστοριάς	3	11,6	97	0,2	-	-	-	-
Ιωαννίνων	71	16,8	190	8,0	50	29,3	259	4,4
Θεσπρωτίας	46	19,3	384	9,1	24	23,3	515	5,3
Τρικάλων	-	-	-	-	2	31,4	274	0,2
Ήπειρος	117	17,8	266	17,5	74	27,4	342	9,2
Δυτική Μακεδονία	70	35,6	702	13,8	31	51,5	605	3,6
Κεντρική Μακεδονία	137	48,5	1.852	52,3	60	80,1	2.142	16,0
Αν. Μακεδ. και Θράκη	162	38,4	1.542	65,0	88	59,0	2.122	31,7
Θεσσαλία	0	-	0	0,0	2	31,4	274	0,2
Δυτικός τομέας ΕΟ	120	32,7	858	31,5	74	27,4	342	9,2
Κεντρικός τομέας ΕΟ	204	44,6	1.483	67,8	91	70,4	1.619	20,9
Ανατολικός τομέας ΕΟ	162	27,3	1.101	65,4	88	59,0	2.122	31,7
Σύνολο Ζώνης II ¹	486	35,9	1.201	162,6	255	53,7	1.411	67,1

Με τη χρήση των παραπάνω δεδομένων εκτιμάται επιπροσθέτως ένας δείκτης αποκοπής για την κατάσταση πριν και μετά την κατασκευή της Εγνατίας Οδού. Στο σύνολο της Ζώνης των Νομών διέλευσης του άξονα, ο δείκτης αποκοπής μειώνεται από 162,6 (πριν την κατασκευή της Εγνατίας) σε 67,1 (μετά την κατασκευή της Εγνατίας), γεγονός που καταδεικνύει μια σαφή βελτίωση της συνοχής και άρα της βιώσιμης λειτουργίας των οικισμών. Η μείωση του δείκτη κυμαίνεται σε ποσοστά από 32% στη εξεταζόμενη ζώνη του νομού Έβρου μέχρι 89% στην εξεταζόμενη ζώνη του νομού Ήανθης.

¹ Νομοί διέλευσης της Εγνατίας Οδού.

Διάγραμμα 1: Βαθμός αποκοπής οικισμών από οδικούς άξονες πριν και μετά τη λειτουργία της Εγνατία Οδού

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ

Πηγές

Για τον υπολογισμό του δείκτη χρησιμοποιήθηκαν από την γεωγραφική βάση δεδομένων του Παρατηρητηρίου, το χαρτογραφικό επίπεδο των ορίων των οικισμών καθώς και το γραμμικό επίπεδο του οδικού δικτύου με την κατηγορία μόνο του εθνικού δικτύου και του άξονα της Εγνατίας Οδού.

Μεθοδολογία

Η περιοχή εφαρμογής είναι η Ζώνη 1 km από τον άξονα της διαδρομής Κήποι-Ηγουμενίτσα στο παλιό εθνικό δίκτυο και στην Εγνατία Οδό. Στη ζώνη αυτή γίνεται η επιλογή των πολυγώνων των οικισμών. Το οδικό δίκτυο διαχωρίζεται σε δύο επίπεδα: α) στην κατάσταση πριν την Εγνατία και β) στην κατάσταση μετά την Εγνατία. Στη συνέχεια με τη διαδικασία επικάλυψης γίνεται η κατάτμηση των οικισμών με τα δύο παραπάνω γραμμικά επίπεδα του οδικού δικτύου έτσι ώστε να προκύψουν οι οικιστικές ενότητες. Για κάθε οικιστική ενότητα υπολογίζεται αρχικά η έκτασή της και ένας πληθυσμός που της αντιστοιχεί με την υπόθεση ότι ο πληθυσμός

ισοκατανέμεται σε όλη την έκταση του οικισμού. Στα αποτελέσματα του δείκτη καταγράφονται, το πλήθος των τμημάτων των οικιστικών ενοτήτων με τον μέσο μόνιμο πληθυσμό και με τη μέση έκτασή τους ανά νομό, για την κατάσταση πριν και μετά την Εγνατία Οδό.

Η τελική τιμή του δείκτη δίνεται από τη σχέση: Δείκτης αποκοπής = [αριθμός οικιστικών ενοτήτων] x ([μέσος μόνιμος πληθυσμός]/[μέση έκταση]) x (1/100).

Χάρτης 1: Συνοχή - Αποκοπή οικισμών πριν και μετά την Εγνατία Οδό

